

DATUM
2013-12-02
ERT DATUM
2013-09-25

DIARIENR
2013/209-4
ER BETECKNING
A2013/3637/A

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Åtgärder inom aktivitetsstödet (Ds 2013:59)

Statskontoret tillstyrker förslagen i departementsskrivelsen. I remissvaret pekar vi dock på vissa risker och konsekvenser som en del av förslagen kan föra med sig.

Allmänt om skrivelsen

Flera bedömare och experter har intygat att det finns ett behov av att harmonisera sanktionsreglerna i aktivitetsstödet med reglerna i arbetslöshetsförsäkringen. De förslag som lämnas i skrivelsen ingår även som en del i den pågående parlamentariska socialförsäkringsutredningens uppdrag som ska slutrapporteras den 31 januari 2015. Skälen till varför regeringen väljer att gå fortare fram med förslag som syftar till att harmonisera aktivitetsstödet med arbetslöshetsförsäkringen framgår inte av skrivelsen. Statskontoret menar att det hade varit en fördel att invänta socialförsäkringsutredningens arbete innan föreslagna förändringar genomförs på området. Detta för att sätta förslagen i ett större sammanhang och undersöka de sammantagna konsekvenserna för sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen, ekonomiskt bistånd och aktivitetsstöd. Vi bedömer dock inte att denna invändning är skäl nog för att avstyra förslagen i skrivelsen. Genom att tillstyrka förslaget förutsätter Statskontoret att förslagen inte strider mot de grundläggande syftena med aktivitetsstödet.

Delat ansvar riskerar bli ineffektivt och otydligt för enskilda

Som framgår av skrivelsen ska Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna underrätta varandra om de åtgärdsbeslut som har fattats. I vissa fall kan en aktör behöva beräkna avstängningstid som följer av en annan aktörs åtgärdsbeslut. Det föreslagna systemet ställer stora krav på god samordning och hållbara tekniska lösningar om det ska fungera effektivt. Mot bakgrund av dessa utmaningar ser Statskontoret en risk för att målet om att besluten ska behandlas skyndsamt bli svårt att nå, vilket i så fall skulle drabba den enskilde programdeltagaren.

Det föreslagna systemet riskerar också att göra beslutsordningen otydlig för dem som får ett beslut om avstängning. Ett delat ansvar med två aktörer som

har befogenheter att fatta beslut om avstängning på olika grunder, varav den ena ansvarar för att betala ut ersättningen, kan bli svårt för den enskilde att förstå. Förslagen kräver därmed relativt omfattande informationsinsatser från samtliga berörda aktörer.

Tillsyn av IAF över delar av Försäkringskassans hantering

I skrivelsen föreslås att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) får ett utökat uppdrag att utöva tillsyn över den del av Försäkringskassan som ska administrera åtgärder inom aktivitetsstödet. Granskning och kontroll bör enligt skrivelsen utföras av en myndighet som har överblick över båda systemen. Samtidigt finns Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) med uppdrag att utöva systemtillsyn och utföra effektivitetsgranskning av Försäkringskassans verksamhet.

Förslaget leder till att två tillsynsmyndigheter, den ena för socialförsäkringsområdet och den andra för arbetsmarknadsområdet, granskar olika delar av samma myndighet, Försäkringskassan. Statskontoret vill här hänvisa till ett tidigare remissvar som avsåg betänkandet En ny myndighet för tillsyn och effektivitetsgranskning av socialförsäkringen (SOU 2008:10). Utredningen föreslog att en myndighet med begränsat verksamhetsområde skulle inrättas. En tvärsektorieell lösning ansågs dock som en möjlig och eftersträvävärd framtida lösning.

Statskontoret delade utredningens syn och föreslog att frågan borde övervägas om tillsynsverksamheten över socialförsäkringen skulle kunna samordnas med tillsyn över andra trygghetssystem, i synnerhet inom arbetsmarknadsområdet. Statskontoret menade att en samordnad tillsyn bland annat skulle kunna öka kostnadseffektiviteten, både vad gäller administrativa kostnader och effektivisering av arbetsmetoder samt skulle kunna ge ökad auktoritet och genomslag för tillsynen.

De senaste årens reformer inom socialförsäkrings- och arbetsmarknadsområdena visar på en allt tätare koppling mellan de båda politikområdena. Därtill har den parlamentariska socialförsäkringsutredningen i uppdrag att ur ett service- och kontrollperspektiv pröva möjligheten att utveckla samhällets samlade insatser för återgång i arbete genom organisations- och strukturförändringar. Utredningen ska bland annat redovisa effekterna av full harmonisering av sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna.

Statskontoret tillstyrker skrivelsens förslag men ser att regeringen på sikt bör utreda frågan om en mer samordnad tillsyn över flera trygghetssystem.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen förväntas leda till ökade administrativa kostnader för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna, bland annat i form av kostnader för systemutveckling, utbildning och informationsinsatser.

Utredningen presenterar uppgifter om kostnader som myndigheterna bör kompenseras för. För att Statskontoret ska kunna ta ställning till kostnadseffektiviteten i förslagen behövs dock ett närmare förtydligande om vad som ingår i de kostnader som har beräknats och hur kostnaderna fördelar sig mellan olika poster. IAF föreslås till exempel kompenseras med 17,5 miljoner för det utökade uppdraget, i vilket ingår både att utöva tillsyn över Försäkringskassan och det utökade uppdrag som Arbetsförmedlingen får i och med förslagen. Statskontoret konstaterar också att det saknas förslag i skrivelsen på finansiering av de ökade kostnaderna.

Generaldirektör Yvonne Gustafsson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Anna Pauloff och utredare Lisa Widén, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Yvonne Gustafsson

Lisa Widén